

NORMIZACIJA ALAT KONKURENTNOSTI I ODRŽIVOSTI

mr. sc. Miroslav Drljača

Zagreb; 27.10.2009.

Sadržaj:

1. Uvod
 - 1.1. Objašnjenje pojmova
 - 1.2. Temeljno pitanje
2. Primjer iz svijeta
3. Dinamika razvoja kvalitete sustava upravljanja u Hrvatskoj
 - 3.1. Kretanje broja certifikata u Hrvatskoj
 - 3.2. Hrvatska i europsko okruženje
4. Zaključak

Sadržaj:

1.1. Objašnjenje pojmova:

Normirati – (lat. *normare*) utvrditi osnovna pravila ili propise; prilagođavati prema pravilima ili propisima; srediti; propisati; utvrditi; regulirati; odrediti učinak.

Konkurentnost – sposobnost neke zemlje da postigne uspjeh na svjetskom tržištu, a on za uzvrat omogućuje bolji životni standard za sve.

Održivi razvoj – koji zadovoljava potrebe sadašnjice, a istodobno ne ugrožava mogućnost budućih generacija da zadovolje svoje potrebe.

(Lester Brown).

1. Uvod:

ZRAČNA LUKA ZAGREB
Zagreb Airport

1.2. Temeljno pitanje:

Da li i u kojoj mjeri **normizacija** doprinosi povećanju **konkurentnosti** i **održivosti** gospodarstva?

2. Primjer iz svijeta:

Istraživanje provedeno u SAD od strane američkih i španjolskih znanstvenika:

- kompanije s ISO 9001 certifikatima,
- razdoblje istraživanja 1988 – 1997. godine,
- usporedba financijskih performansi prije i poslije certificiranja,
 - **kemijska industrija (74 organizacije);**
 - proizvodnja strojeva i kompjutora (132 organizacije);
 - električna i elektronička oprema (167 organizacija).

2. Primjer iz svijeta:

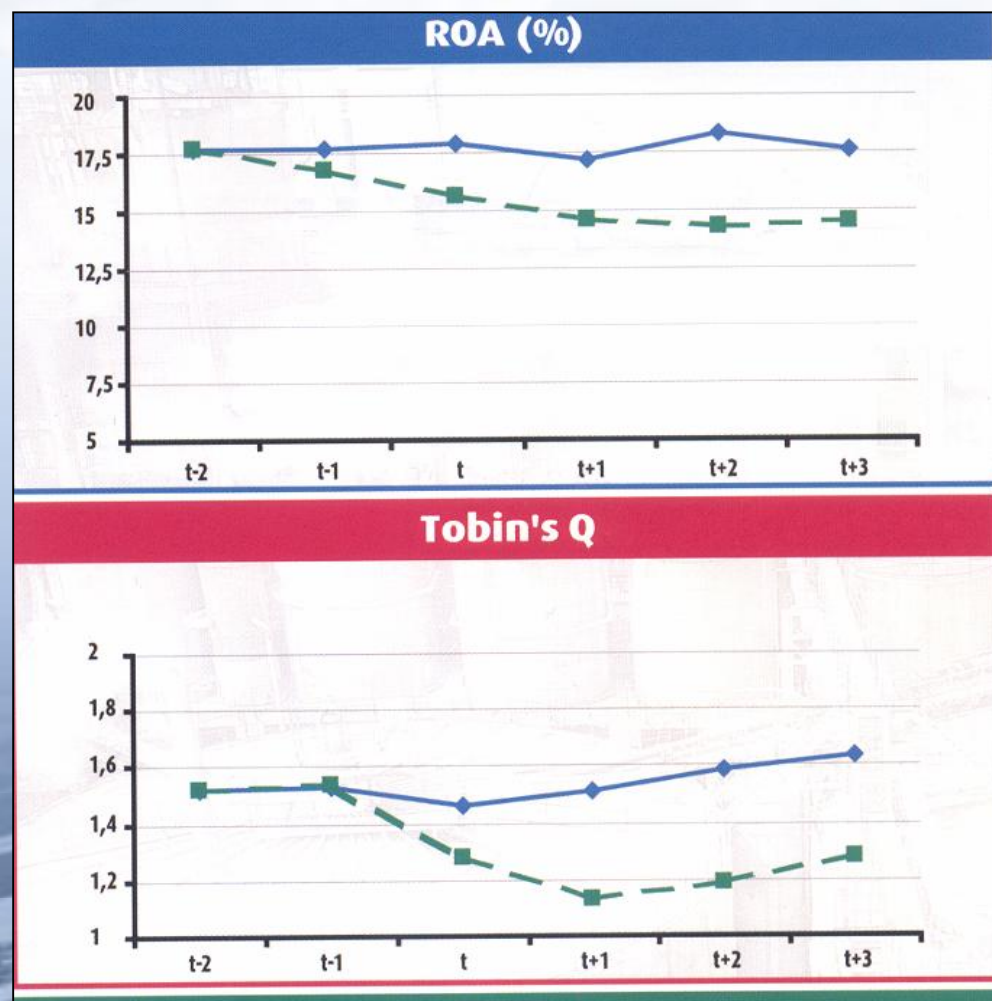
Slika 1. Kretanje prinosa na imovinu

ROA = Return of Assets (Prinos na imovinu)

Kod necertificiranih organizacija prinos na imovinu opada, dok je kod certificiranih nakon prve certifikacije stabilan ili lagano raste.

$TQ = (MVE + PS + DEBT) / TA$
MVE – tržišna vrijednost kapitala
PS – vrijednost povlaštenih dionica
DEBT – potraživanja
TA – knjigovodstvena vrijednost imovine

Pokazuje da je prihod od imovine veći nego što bi bio da se imovina proda.

2. Primjer iz svijeta:

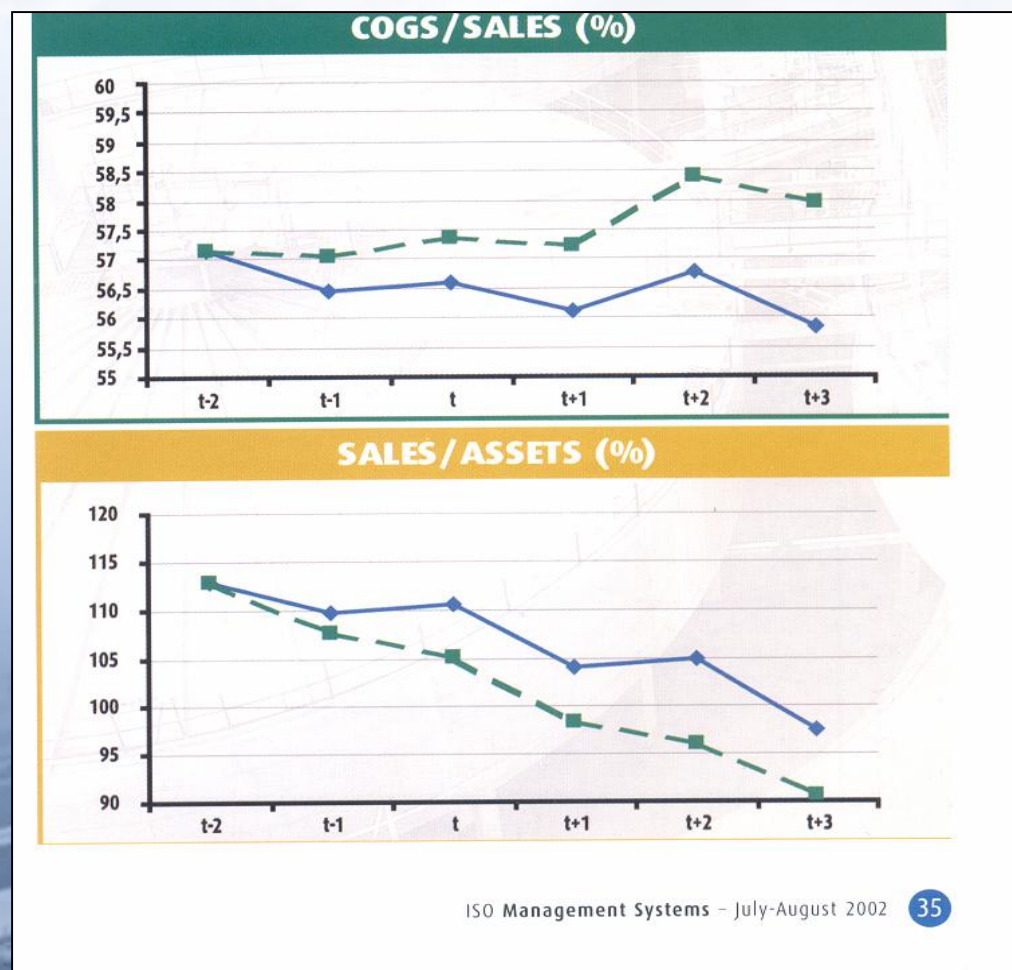
Slika 2. Kretanja troškova i koeficijenta obrtaja

$\text{COGS/SALES (\%)} = \text{troškovi prodane robe kao postotak od prodaje.}$

Produktivnost veća kod certificiranih organizacija.

$\text{SALES / ASSETS (\%)} = \text{koeficijent obrtaja}$

Raste nakon certifikacije.

3. Dinamika razvoja kvalitete sustava upravljanja:

3.1. Kretanje broja certifikata u Hrvatskoj

Tablica 1. Kretanje ukupnog broja i godišnjeg prirasta ISO 9001 i ISO 14001 certifikata u Hrvatskoj

Godina	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Ukupan broj certifikata na dan 31. prosinca						
ISO 9001	668	963	1.287	1.608	2.078	2.313
ISO 14001	51	84	124	181	265	343
Godišnji rast broja certifikata						
ISO 9001	194	295	324	370	470	235
ISO 14001	20	33	40	64	75	78

Izvor: HR Survey 2008.

3. Dinamika razvoja kvalitete sustava upravljanja:

3.2. Hrvatska i europsko okruženje

Tablica 2. Stupanj certificiranosti europskog i svjetskog okruženja 31.12.2006. godine

	Svijet	Europa 50	EU 15	EU 10	EU 27	Kandidatice	Potenc. kandidati	HRVATSKA
Broj certifikata ISO 9001:2000	897.866	415.169	321.236	43.235	376.994	14.243	1.854	1.676
Broj stanovnika*	6.700.000	729.630	388.640	74.090	491.990	79.400	15.600	4.378
Broj certificiranih organizacija na 1000 stanovnika (certificiranost)	0,13	0,57	0,83	0,58	0,77	0,18	0,12	0,38

Izvor: The ISO Survey of Certifications, 2006. i DZZS, Mjesečno statističko izvješće 7/2008. Izračun autora.

* U tisućama, procjena sredinom 2006. godine.

Hrvatska daleko iznad:

- svjetskog prosjeka,
- prosjeka zemalja kandidatica i
- prosjeka zemalja potencijalnih kandidatica.

3. Dinamika razvoja kvalitete sustava upravljanja:

Tablica 3.
Hrvatska među EU 15
po certificiranosti 2006.

Zemlje EU 15	Certificiranost
Italija	1,80
Španjolska	1,31
Nizozemska	1,16
Ujedinjeno Kraljevstvo	0,68
Švedska	0,64
Njemačka	0,56
Portugal	0,55
Irska	0,53
Austrija	0,46
Grčka	0,43
HRVATSKA	0,38
Finska	0,38
Belgija	0,37
Francuska	0,35
Danska	0,34
Luksemburg	0,31

Izvor: Izvorno autorsko.

Tablica 4. Hrvatska među EU 10 po
certificiranosti 2006.

Zemlje EU 10	Certificiranost
Mađarska	1,49
Češka	1,25
Slovenija	1,09
Cipar	0,89
Malta	0,83
Estonija	0,43
Slovačka	0,41
HRVATSKA	0,38
Latvija	0,27
Poljska	0,21
Litva	0,21

10/16

3. Dinamika razvoja kvalitete sustava upravljanja:

Tablica 5. Hrvatska među kandidaticama EU po certificiranosti 2006.

Zemlje kandidatice	Certificiranost
HRVATSKA	0,38
Turska	0,17
Makedonija	0,10

Izvor: Izvorno autorsko.

Tablica 6. Hrvatska među potencijalnim kandidaticama EU po certificiranosti 2006. godine.

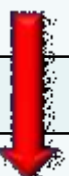
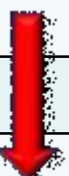

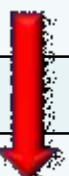

Zemlje potencijalne kandidatice	Certificiranost
HRVATSKA	0,38
Srbija	0,21
Bosna i Hercegovina	0,06
Crna Gora	0,05
Albanija	0,01

Izvor: Izvorno autorsko.

3. Dinamika razvoja kvalitete sustava upravljanja:

Svjetski gospodarski forum: "Izvešće o globalnoj konkurentnosti"

Tablica 7. Pozicija Hrvatske na globalnoj ljestvici poslovne konkurentnosti

Godina	Indeks konkurentnosti rasta	Indeks poslovne (mikroekonomske) konkurentnosti	Indeks globalne konkurentnosti
2002.	58	52	-
2003.	53 	62	-
2004.	61 	72 	79
2005.	62 	63 	64
2006.	-	56 	51
2007.	-	60 	57
2008.	-	56 	61
2009.	-	-	72

Izvor: Nacionalno vijeće za konkurentnost, Izvešće o globalnoj konkurentnosti 2002-2009.

4. Zaključak:

- 4.1. Broj certificiranih organizacija kontinuirano raste.
- 4.2. Udio certificiranih veći je kod izvozno orijentiranih i proizvodnih organizacija.
- 4.3. Prema pokazatelju razvijenosti kvalitete Hrvatska je bolja od svjetskog prosjeka, nekih zemalja EU 15, EU 10, kandidatica i potencijalnih kandidatica.
- 4.4. Pozicija Hrvatske na ljestvici globalne konkurentnosti se pogoršava.

Pitanja za raspravu:

1. Da li i kako **normizacija** utječe na uspješnost organizacije te na konkurentnost i održivost?
2. Kako objasniti da se broj certifikata ISO 9001, ISO 14001, HACCP ili ISO 22000, OHSAS 18001 i ISO 27001 povećava, a Hrvatska pada na ljestvici globalne konkurentnosti?
3. Da li je moguće govoriti o **održivosti** u uvjetima liberalnog kapitalizma gdje je profit osnovni motiv proizvodnje, a pohlepa temeljni uzrok globalne krize?
4. Što Hrvatska treba učiniti da bi poboljšala svoju konkurentnost?

Koja je temeljna poruka javnostima s ovog skupa?

Poruka:

ZAHVALJUJEM NA SUDJELOVANJU!